

6. 12. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak co nejefektivněji změnit smluvní podmínky či zvýšit cenu elektřiny nebo plynu?

Není tajemstvím, že cena elektřiny a plynu na trhu v poslední době pomalu roste. Proto dodavatelé těchto komodit přistupují k jednostrannému zvýšení jejich ceny. V tomto článku se pokusím shrnout, jak by tito dodavatelé měli při takovém zvýšení ceny postupovat, aby co nejméně ohrozili velikost svého zákaznického portfolia a zároveň byli vůči svým cílovým zákazníkům co nejtransparentnější. Vzhledem k tomu, že tento postup je obdobný postupu aplikovatelnému při změně smlouvy, resp. jejich obchodních podmínek, zaměřím se též i na ně.

GLATZOVA & Co.

Způsob jednostranného zvýšení ceny elektřiny nebo plynu („**komodita**“) či změny smlouvy, resp. jejich obchodních podmínek („**smluvní podmínky**“) ze strany dodavatele komodit („**dodavatel**“) upravují ustanovení § 11a odst. 1[1] a 5[2] zákona č. [458/2000](#) Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Tato ustanovení bohužel neřeší všechny související povinnosti dodavatele. Na pomoc je tedy třeba přizvat výkladové stanovisko Energetického regulačního úřadu („**ERÚ**“) ze dne 26. dubna 2018 (č. 2/2018)[3], které aktualizuje výkladová stanoviska ERÚ ze dne 6. října 2011 (č. 2/2011) a 26. listopadu 2012 (č. 4/2012) a dále výkladové stanovisko ERÚ ze dne 26. dubna 2018 (č. 3/2018)[4], které aktualizuje výkladové stanovisko ERÚ ze dne 5. března 2012 (č. 1/2012). Zde je třeba upozornit, že podle § 17e odst. 1 písm. d) energetického zákona ERÚ tato výkladová stanoviska zohledňuje při své rozhodovací činnosti (zejména v řízeních podle § 17 odst. 7 písm. e) energetického zákona týkajících se zákazníků v postavení spotřebitelů[5] či fyzických osob podnikajících, ve kterých se tito zákazníci mohou bránit např. proti zamítnutí odstoupení od smlouvy ze strany dodavatelů, kteří při zvýšení ceny nebo změně smluvních podmínek nepostupovali v souladu s energetickým zákonem, resp. těmito výkladovými stanovisky). Na totéž ERÚ upozorňuje v závěru každého svého výkladového stanoviska. Proto je důležité, aby se jimi dodavatelé při zvyšování ceny nebo změně smluvních podmínek řídili.

I přesto, že se zvýšení ceny nebo změně smluvních podmínek věnuje energetický zákon, neznamená to, že má dodavatel právo k takové změně přistoupit, aniž by k tomu byl smluvně oprávněn. Jinými slovy, jednostranné zvýšení ceny nebo změny smluvních podmínek, tj. změna obsahu závazků stran smlouvy, není právem ze zákona, tj. takové právo dodavateli nevyplývá z energetického ani jiného zákona, proto musí být právo dodavatele na provedení takové změny založeno smluvně, tj. sjednáno ve smlouvě (např. v rámci obchodních podmínek, které platily pro smluvní vztah se spotřebitelem v době sjednání smlouvy) se zákazníkem. Možnost takové jednostranné úpravy smlouvy (resp. ceny) je však významně omezena ve smluvních vztazích se spotřebitelem. Jak je uvedeno ve výkladovém stanovisku ERÚ č. 3/2018, podle § 1813 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, se má za to, že jsou zakázána ujednání, která zakládají v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou

nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele. Podle § 1814 písm. g) občanského zákoníku se zvláště zakazují ujednání, která dovolují podnikateli, aby ze své vůle změnil práva a povinnosti smluvních stran. Toto ustanovení je třeba vykládat podle účelu a smyslu bodu 1 písm. j) přílohy Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách, podle kterého je nepřiměřeným ujednáním takové ujednání, které zakládá „možnost prodávajícího, aby prodávající nebo poskytovatel jednostranně změnil podmínky smlouvy bez pádného důvodu, který je uveden ve smlouvě“. Aby tedy dodavateli svědčilo ve spotřebitelských vztazích právo jednostranně zvýšit cenu nebo změnit smluvní podmínky, musí být dále ve smlouvě se spotřebitelem sjednán objektivní, vážný a konkrétní důvod (podmínka), pro který má dodavatel právo smluvní podmínky (vč. zvýšení ceny) jednostranně změnit, a tím tak zasáhnout do obsahu závazků smluvních stran. V opačném případě, tedy nebudou-li ve vztahu ke spotřebiteli splněny podmínky uvedené v tomto odstavci, jsou ujednání opravňující dodavatele k jednostrannému zvýšení ceny nebo změně smluvních podmínek podle výkladového stanoviska ERÚ č. 3/2018 nicotná.

ERÚ též analogicky přistupuje ke smluvním ujednáním, které opravňují dodavatele k tzv. kvazi-jednostranné změně smluvních podmínek (vč. zvýšení ceny). Jedná se o případy, kdy je dodavatel oprávněn nejružnějším způsobem iniciovat zvýšení ceny nebo změnu smluvních podmínek, přičemž k akceptaci návrhu takové změny není podle smlouvy třeba výslovného projevu vůle zákazníka nebo je projev vůle zákazníka spojen s marným uplynutím lhůty.

Pokud jde o jednostranné zvýšení ceny s právem zákazníka na odstoupení od smlouvy upravující sdružené služby dodávky příslušné komodity („**smlouva**“)[6], pak se jedná o zvýšení smluvní části ceny komodity, což ostatně nepřímo vyplývá z poslední věty § 11a odst. 5 energetického zákona. Smluvní část ceny komodity je ta část konečné ceny komodity, jejíž výši si stanoví sám dodavatel této komodity resp. na které se se zákazníkem ve smlouvě dohodne. Jinými slovy, jedná se o neregulovanou část konečné ceny komodity ze strany ERÚ (ten prostřednictvím svých cenových rozhodnutí stanoví regulovanou část konečné ceny komodity, kterou je cena související služby v elektroenergetice, resp. plynárenství, tj. cena za distribuci příslušné komodity do odběrného místa zákazníka) oproštěnou též o příslušné daně (tj. DPH, popř. daň z příslušné komodity) stanovené platnými právními předpisy.

Jednostranná změna smluvních podmínek s právem zákazníka na odstoupení od smlouvy je taková změna podmínek, která (obdobně jako u zvýšení ceny) vychází z iniciativy samotného dodavatele a která má vliv na práva a povinnosti smluvních stran vyplývajících ze smlouvy. Za jednostrannou změnu smluvních podmínek tedy není možné považovat takovou změnu, kterou dodavatel učinil v důsledku změny právních předpisů, jak rovněž vyplývá z poslední věty § 11a odst. 5 energetického zákona nebo která spočívá ve změně neovlivňující práva a povinnosti smluvních stran (např. změna identifikačních údajů).

Rozhodne-li se dodavatel komodity zvýšit smluvní část ceny komodity nebo změnit smluvní podmínky tak, aby si co nejefektivněji ochránil velikost svého zákaznického portfolia, tj. aby měl zákazník právo od smlouvy odstoupit nejpozději desátý den přede dnem zvýšení ceny nebo změny smluvních podmínek (nikoli tedy do 3 měsíců od účinnosti zvýšení ceny nebo změny smluvních podmínek, jak je tomu běžně), měl by podle energetického zákona a výkladových stanovisek ERÚ při informování zákazníků o zvýšení ceny nebo změny smluvních podmínek splnit několik základních povinností, o kterých si povíme níže.

Dodržení lhůty pro podání informace - dodavatel je povinen zákazníkovi odeslat informaci v dostatečném předstihu tak, aby nejpozději třicátý den přede dnem účinnosti zvýšení ceny nebo změny smluvních podmínek informaci obdržel.

Informování by mělo být dostatečně adresné a ověřitelné (prokazatelné) - za adresné a ověřitelné informování je podle výkladového stanoviska ERÚ č. 2/2018 možné považovat informování poštovní zásilkou, e-mailovou zprávou s nastavenou funkcí potvrzení doručení, popř. přečtení zasláné zprávy (prokazatelnější je podle mého názoru funkce potvrzující doručení informace na zákazníkem sdělenou e-mailovou adresu), zaslání oznámení prostřednictvím datové schránky zákazníka nebo osobní elektronické schránky na portále dodavatele - tzv. zákaznické samoobsluhy (pokud ji má zákazník u dodavatele zřízenou), přičemž zákazníkovi je zároveň poskytnuta informace o uložení daného oznámení a jeho obsahu v zákaznické samoobsluze např. elektronickou upomínkou či SMS zprávou atd. ERÚ též připouští i jiné způsoby doručení oznámení o zvýšení ceny nebo změně smluvních podmínek, které splňují požadavky adresnosti a ověřitelnosti (prokazatelnosti) takového oznámení. Naopak za nedostatečné ERÚ považuje informování pouze prostřednictvím webových stránek dodavatele nebo sdělením v tisku, a to třeba i lokálního charakteru.

Pokud jde o zaslání informace o zvýšení ceny nebo změny smluvních podmínek poštovní zásilkou a má-li být informování dostatečně adresné a ověřitelné (prokazatelné), pak podle mého názoru není ideální spoléhat na zaslání prostřednictvím obyčejné poštovní zásilky (chybí důkaz odeslání i doručení), ani doporučené poštovní zásilky (dodavatel musí být v případě nutnosti připraven dokázat též přijetí zásilky zákazníkem). Za dostačující v tomto ohledu vidím pouze informování prostřednictvím doporučené poštovní zásilky s dodejkou, která sice neuvádí obsah zásilky, ale obsahuje např. data odeslání i přijetí zásilky zákazníkovi, či důvod jejího nevyzvednutí.

Informace by dále měla obsahovat změnu konkrétní složky celkové ceny, resp. konkrétní úpravy smluvních podmínek - podle výkladového stanoviska ERÚ č. 2/2018 musí být zákazník informován o konkrétním navýšení konkrétní složky celkové ceny za dodávku komodity (tj. o kolik se konkrétní složka ceny oproti stávajícímu stavu navýší), a to natolik jednoznačně a srozumitelně, aby byl schopen na základě těchto informací posoudit dopad na zvýšení ceny na existující smluvní vztah a učinit tak kvalifikované a svobodné rozhodnutí o tom, zda setrvá ve stávajícím smluvním vztahu s dodavatelem komodity, nebo zda využije práva na odstoupení od smlouvy v zákonem stanovených lhůtách a zvolí vhodnější nabídku od jiného dodavatele komodity.

Pokud jde o změnu smluvních podmínek, pak podle uvedeného výkladového stanoviska ERÚ je smyslem, resp. účelem § 11a odst. 1 a 5 energetického zákona zajištění toho, aby každý zákazník byl svým dodavatelem informován tak, aniž by byl nucen studovat, srovnávat a posuzovat kompletní znění původních i nových smluvních podmínek a teprve následně identifikovat, která konkrétní ustanovení smluvních podmínek dodavatel mění.

V rámci informace by nemělo chybět poučení zákazníka o jeho právu na odstoupení od smlouvy - otázka je, jak moc komplexní má takové poučení být. Odpověď na tuto otázku nenajdeme ani ve výkladových stanoviscích ERÚ, ani v energetickém zákoně. Jisté je, že aby si dodavatel ochránil své portfolio, musí takové poučení obsahovat lhůtu pro odstoupení od smlouvy (tj. nejpozději desátý den přede dnem zvýšení ceny nebo změny smluvních podmínek) a mělo by též obsahovat alespoň adresu, na které je třeba takové odstoupení uplatnit. V opačném případě hrozí výrazné riziko, že by nedošlo k naplnění podmínek poučení a zákazníkovi by svědčilo právo od smlouvy odstoupit ve lhůtě 3 měsíců od účinnosti zvýšení ceny nebo změny smluvních podmínek. Podle výkladového stanoviska ERÚ č. 3/2018 počíná lhůta pro odstoupení od smlouvy běžet dnem, kdy se zákazník o chystaném zvýšení ceny nebo změně smluvních podmínek dozvěděl.

Podle mého názoru by však pro komplexnost, zejména u zákazníků v postavení spotřebitelů, takové poučení mělo obsahovat též informaci o nabytí jeho účinnosti („*k poslednímu dni kalendářního měsíce, ve kterém bylo doručeno dodavateli, neurčí-li zákazník pozdější den jeho účinnosti*“), které je upraveno v § 11a odst. 6 energetického zákona[7], a informaci, že si může určit jiný den účinnosti

odstoupení od smlouvy, aniž by k tomu potřeboval akceptaci dodavatele.

A konečně, informace by měla být zveřejněna způsobem umožňující dálkový přístup - vedle oznámení dotčeným zákazníkům je dodavatel navíc povinen v souladu s § 11a odst. 1 energetického zákona zveřejnit informaci o zvýšení ceny nebo změně smluvních podmínek nejpozději třicátý den přede dnem účinnosti takové změny způsobem umožňující dálkový přístup (tj. typicky na svých internetových stránkách), přičemž by tato informace měla rovněž obsahovat změnu konkrétní složky ceny s odkazem na nový ceník, resp. označení konkrétního změněného ustanovení smluvních podmínek s odkazem na nové smluvní podmínky.

Mgr. Karel Linhart,
advokátní koncipient / Associate

[GLATZOVA & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440
Fax: +420 224 248 701
e-mail: office@glatzova.com

[1] Ust. § 11a odst. 1 energetického zákona zní: „Držitel licence na výrobu elektřiny, výrobu plynu, obchod s elektřinou nebo obchod s plynem je povinen uveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup uplatňované podmínky dodávek plynu a ceny za dodávku plynu pro domácnosti a podnikající fyzické osoby s roční spotřebou plynu do 630 MWh, podmínky dodávek elektřiny a ceny za dodávku elektřiny pro domácnosti nebo podnikající fyzické osoby odebírající elektřinu z hladiny nízkého napětí. Zvýšení cen za dodávku elektřiny nebo plynu nebo změny jiných podmínek dodávek elektřiny nebo plynu je držitel licence povinen uveřejnit a oznámit svým zákazníkům způsobem sjednaným ve smlouvě nejpozději třicátý den přede dnem jejich účinnosti. Pokud není způsob oznámení ve smlouvě sjednán, držitel licence oznámí zákazníkovi zvýšení cen za dodávku elektřiny nebo plynu nebo změny jiných podmínek dodávek elektřiny nebo plynu prokazatelným způsobem.“

[2] Ust. § 11a odst. 5 energetického zákona zní: „Zvýší-li držitel licence na obchod s elektřinou, obchod s plynem, výrobu elektřiny nebo výrobu plynu cenu za dodávku elektřiny nebo plynu nebo změní-li jiné smluvní podmínky, je zákazník oprávněn bez uvedení důvodu odstoupit od smlouvy do 3 měsíců od data zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek. To neplatí, pokud držitel licence oznámí zákazníkovi zvýšení ceny nebo změnu jiných smluvních podmínek nejpozději třicátý den přede dnem jejich účinnosti a současně zákazníka poučí o jeho právu na odstoupení od smlouvy. V takovém případě je zákazník oprávněn bez uvedení důvodu odstoupit od smlouvy nejpozději desátý den přede dnem zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek. Právo na odstoupení od smlouvy podle tohoto odstavce zákazníkovi nevzniká v případě zvýšení regulované složky ceny, daní a poplatků, a dále v případě změny jiných smluvních podmínek v nezbytném rozsahu z důvodu zajištění souladu s obecně závazným právním předpisem.“

[3] Toto výkladové stanovisko ERÚ je k dispozici >>> [zde](#).

[4] Toto výkladové stanovisko ERÚ je k dispozici >>> [zde](#).

[5] Podle § 419 občanského zákoníku je spotřebitelem každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.

[6] Není rozhodující, zda je smlouva uzavřena na dobu určitou nebo neurčitou.

[7] Ust. § 11a odst. 6 energetického zákona zní: „Odstoupení podle odstavce 3 je účinné k poslednímu dni kalendářního měsíce, ve kterém bylo doručeno příslušnému držiteli licence, neurčí-li zákazník pozdější den účinnosti odstoupení. Uplatnění práva na odstoupení nesmí být spojeno s žádnými finančními nároky vůči zákazníkovi. Odstoupení, které bylo uskutečněno do 3 měsíců od účinnosti zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek a méně než 10 dnů před koncem daného měsíce, je účinné k poslednímu dni kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, ve kterém bylo odstoupení doručeno příslušnému držiteli licence.“

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Odstoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)